

Правдюк А.Л.

Вінницький національний аграрний університет

ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ФУНКЦІОНУВАННЯ ЄДИНОГО ДЕРЖАВНОГО РЕЄСТРУ ТВАРИН

У статті висвітлено актуальні проблеми нормативно-правового забезпечення функціонування Єдиного державного реєстру тварин як важливого елемента системи ідентифікації та реєстрації тварин в Україні.

Автором розглянуто етапи впровадження ідентифікації та реєстрації тварин шляхом аналізу нормативних актів, які регламентували створення та функціонування реєстру тварин на державному рівні.

Здійснено огляд чинної нормативно-правової бази, що забезпечує функціонування Єдиного державного реєстру тварин як електронної бази даних. Детально розглянуто суб'єктний склад правовідносин, пов'язаних із функціонуванням Єдиного державного реєстру тварин, розкрито зміст прав та обов'язків адміністратора Державного реєстру тварин та юридичних і фізичних осіб – власників/утримувачів тварин, межі їх юридичної відповідальності тощо, проаналізовано основні етапи процедури реєстрації тварин.

Розкрито зміст правовідносин щодо створення, збирання, одержання, зберігання, використання, поширення, охорони, захисту інформації, яка використовується в процесі функціонування Єдиного державного реєстру тварин. Здійснено правову характеристику інформації, що міститься в Єдиному державному реєстрі тварин.

Також автором розглянуто ключові положення Проекту Закону «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо ідентифікації та реєстрації тварин» № 3593 від 04 червня 2020 року, що стосуються функціонування Єдиного державного реєстру тварин: запровадження ідентифікації та реєстрації домашніх тварин, електронного обліку тварин, персональних електронних кабінетів для юридичних та фізичних осіб тощо.

Доведено необхідність подальшого вдосконалення законодавства у сфері ідентифікації та реєстрації тварин щодо забезпечення правового регулювання функціонування Єдиного державного реєстру тварин як електронної бази даних. Запропоновано внести зміни до чинних нормативних актів з метою дотримання норм законодавства про інформацію.

Ключові слова: Єдиний державний реєстр тварин, база даних, інформація, ідентифікація та реєстрація тварин.

Постановка проблеми. Єдиний державний реєстр тварин є важливою складовою частиною державної політики у сфері ідентифікації та реєстрації тварин. Необхідність належного нормативно-правового забезпечення функціонування Єдиного державного реєстру тварин актуалізується у зв'язку з інтеграцією України до ЄС та активним розвитком інформаційного суспільства.

Перед українським законодавцем постають завдання дотримання вимог міжнародних стандартів у сфері ідентифікації та реєстрації тварин, зокрема, встановлення єдиних правил державного нагляду і контролю за ідентифікацією та реєстрацією сільськогосподарських тварин, посилення відповідальності за порушення законодавства у сфері ідентифікації та реєстрації тварин, впровадження реєстрації домашніх тварин тощо.

Оскільки Єдиний державний реєстр тварин є електронною базою даних з відповідним досту-

пом до неї в мережі Інтернет, активний розвиток інформаційних технологій і запровадження електронного адміністрування вимагає відповідних змін до його функціонування. Так, сьогодні здійснюється розроблення нового програмного забезпечення, в якому для власників тварин передбачений електронний персональний кабінет. Це дасть можливість користувачеві самостійно вносити певну інформацію про своїх тварин. Тож, необхідність законодавчого врегулювання доступу до інформації, дотримання законодавства про захист персональних даних, захисту конфіденційної інформації, яка міститься в Єдиному державному реєстрі тварин, потребує вдосконалення. Отже, нормативно-правове врегулювання функціонування Єдиного державного реєстру тварин потребує додаткового вивчення та сучасних наукових підходів до його функціонування як електронної бази даних.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Правове регулювання системи ідентифікації та реєстрації тварин вивчали А. Богдан, Х. Григор'єва, В. Єрмоленко, Т. Коваленко, С. Марченко, В. Семчик, А. Статівка, М. Шульга та ін. Юридичні аспекти функціонування державних реєстрів висвітлювали А. Васильєва, О. Вінник, А. Квасніцька, О. Подчерковий, К. Починок, Н. Руденко, О. Яременко тощо. Проте питання нормативно-правового забезпечення функціонування Єдиного державного реєстру тварин окремо не досліджувалися.

Постановка завдання. Мета статті – дослідити організаційно-правові засади функціонування Єдиного державного реєстру тварин з метою подальшого їх удосконалення та приведення у відповідність до міжнародних стандартів.

Виклад основного матеріалу дослідження. В Україні унормовано законодавче поле функціонування системи ідентифікації та реєстрації сільськогосподарських тварин, важливою складовою частиною якого є Єдиний державний реєстр тварин.

Система ідентифікації та реєстрації тварин в Україні почала формуватися з 2003 року. Протягом 2003–2004 років було прийнято низку законодавчих та нормативних актів, якими регламентувалося створення і функціонування державного реєстру сільськогосподарських тварин. Відповідно до Положення про ідентифікацію та реєстрацію великої рогатої худоби від 2003 року в Україні було запроваджено обов'язкову ідентифікацію і реєстрацію великої рогатої худоби. Цим же нормативним документом передбачалося створення Реєстру тварин – «автоматизованої інформаційно-аналітичної системи збору, накопичення та обробки даних про ідентифікованих тварин, їх переміщення, власників/утримувачів, господарства та їх ветеринарно-санітарний стан тощо, яка забезпечує зберігання інформації про тварин, надання такої інформації та її захист від несанкціонованого доступу» [10]. Одночасно було затверджене Положення про Реєстр тварин, яке визначало організаційно-правові основи функціонування Реєстру тварин, порядок та умови користування ним [11].

У 2004 році було затверджене Порядком використання коштів Державного бюджету України на проведення ідентифікації та реєстрації великої рогатої худоби, яким регламентувалося здійснення видатків за напрямками та видами робіт. Документом передбачено видатки на функціонування Реєстру тварин (забезпечення комп'ютерною

технікою, ліцензійними програмами, підготовку фахівців тощо) [12].

У зв'язку з необхідністю адаптації нормативно-правової бази України до законодавства Європейського Союзу у 2009 році було прийнято Закон України «Про ідентифікацію та реєстрацію тварин», яким на законодавчому рівні закріплювались правові основи функціонування Єдиного державного реєстру тварин [5]. У 2014 році до Закону було внесено зміни щодо суб'єктів ідентифікації та реєстрації, а обов'язок ідентифікувати та реєструвати тварину розповсюджувався на фізичних осіб – власників тварин (великої рогатої худоби, коней, свиней, овець та кіз). Відповідні зміни було внесено до Єдиного державного реєстру тварин.

На сучасному етапі нормативно-правову базу функціонування Єдиного державного реєстру тварин становлять Конституція України (ст. 50 гарантує право вільного доступу до інформації про якість та безпеку харчових продуктів, а також право на її поширення) [8], Закони України «Про ідентифікацію та реєстрацію тварин» [5], «Про ветеринарну медицину» [3], «Про доступ до публічної інформації» [6], «Про захист персональних даних» [4], Положення про Єдиний державний реєстр тварин, затверджене Наказом Міністерства аграрної політики та продовольства України від 25.09.2012 р. № 578 [9], Порядок використання коштів, передбачених у державному бюджеті на відшкодування витрат на оплату послуг з ідентифікації та реєстрації тварин фізичним особам – власникам цих тварин, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 8 серпня 2016 р. № 506 [15], Положення про ідентифікацію та реєстрацію коней, затверджене наказом Міністерства аграрної політики від 31.12.2004 р. № 496 [11], Порядок ідентифікації та реєстрації свиней, затверджений Міністерством аграрної політики та продовольства України від 01.12.2017 р. № 639 [18], Порядок використання коштів, передбачених у державному бюджеті для державної підтримки розвитку тваринництва та переробки сільськогосподарської продукції, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 7.02.2018 р. № 107 [14], Порядок ідентифікації та реєстрації великої рогатої худоби, затверджений наказом Міністерства аграрної політики та продовольства України від 04.12.2017 р. № 642 [16], Порядок ідентифікації та реєстрації овець і кіз, затверджений наказом Міністерства аграрної політики та продовольства України від 16.01.2018 р. №20 [17] та інші нормативні документи. Відповідальність за порушення

законодавства про ідентифікацію та реєстрацію тварин визначена Кодексом України про адміністративні правопорушення (ст. 107-2) [7].

Єдиний державний реєстр тварин функціонує відповідно до міжнародних правових актів: Регламенти Комісії (ЄС) – № 494/98 від 27 лютого 1998 року, яким встановлюються правила застосування Регламенту Ради (ЄС) № 820/97 щодо мінімальних адміністративних санкцій у рамках системи ідентифікації і реєстрації великої рогатої худоби; № 1082/2003 від 23 червня 2003 року, яким встановлюються детальні правила імплементації Регламенту Європейського Парламенту та Ради (ЄС) № 1760/2000 у частині мінімального рівня контролю в рамках системи ідентифікації і реєстрації великої рогатої худоби; № 1505/2006 від 11 жовтня 2006 року щодо застосування Регламенту Ради (ЄС) № 21/2004 стосовно мінімальної кількості перевірок, які проводяться щодо ідентифікації і реєстрації овець та кіз тощо.

Основною метою створення та функціонування Єдиного державного реєстру тварин (далі – Реєстр тварин) є державний облік та реєстрація сільськогосподарських тварин, сприяння охороні території України від занесення та розповсюдження збудників хвороб та оптимізації планування ветеринарно-санітарних заходів; забезпечення споживачів тваринницької продукції оперативною і надійною інформацією щодо походження продукції тваринництва, її якості та безпеки; забезпечення державних органів, фізичних та юридичних осіб інформацією про тварин; забезпечення відстеження продукції тваринництва відповідно до міжнародних зобов'язань України (п. 1.3) [9].

Відповідно до чинного законодавства тварина вважається зареєстрованою, коли дані про неї внесені до Реєстру. Таке твердження витікає з тлумачення поняття «реєстрація» в Законі України «Про ідентифікацію та реєстрацію тварин». Як зазначає Х. Григор'єва, поняття ідентифікації та реєстрації тварин у правовій доктрині вживаються переважно разом. Дослідниця звертає увагу на те, що з огляду на законодавчі тлумачення визначень ідентифікації та реєстрації «ідентифікація ніби «перетікає» в реєстрацію, а межа між цими процесами стирається». Вона вважає, що «було би правильніше говорити про те, що ідентифікація – це процес ототожнення тварини із заповненням реєстраційних документів, необхідних для подальшої реєстрації. У такий спосіб стадії ідентифікації та реєстрації набувають окреслених меж» [1, с. 113]. А оскільки зареєстрованими можуть бути лише ідентифіковані тварини, то ідентифі-

кацію можна вважати одним з етапів державної реєстрації тварини.

Законодавство дає таке визначення Реєстру тварин: «Єдиний державний реєстр тварин – це електронна база даних про ідентифікованих тварин, їх власників/утримувачів, господарства, переміщення, забій, утилізацію, загибель, падіж таких тварин, яка створюється та функціонує відповідно до Закону України «Про ідентифікацію та реєстрацію тварин»» [5].

Отже, реєстр тварин є базою даних, тобто інформаційним об'єктом, на який поширюється законодавство про інформацію. У нормативно-правових актах України не міститься чіткого визначення такого виду бази даних як реєстр.

В. Нагребельний пропонує таке визначення державного реєстру: державний реєстр – це систематизована за встановленою формою база (банк) даних та відомостей про об'єкт, який підлягає державній реєстрації. Згідно з чинним законодавством України головним призначенням державного реєстру є забезпечення уповноваженими органами виконавчої влади єдиного державного обліку відповідних об'єктів державної реєстрації. Забезпечення функціонування та обслуговування державних реєстрів покладено на держателів реєстру, якими є уповноважені державою відповідні центральні органи виконавчої влади. Функціонування державного реєстру (внесення записів і змін до них, надання витягів з реєстру тощо) здійснюється, як правило, на оплатній основі за рахунок бюджетних коштів або коштів юридичних чи фізичних осіб [22, с. 78].

Як зазначає О. Яременко, основна специфіка реєстрів як баз даних полягає в тому, що вони в переважній більшості створюються за рахунок коштів державного бюджету державними органами в процесі виконання ними своїх функцій. Відповідно до ст. 10 Закону «Про ідентифікацію та реєстрацію тварин» реєстрація тварин здійснюється за кошти державного бюджету. Таким чином, Реєстр тварин є об'єктом права державної власності, оскільки згідно з нормою ст. 38 Закону України «Про інформацію» інформація, створена на кошти державного бюджету, є державною власністю [23, с. 22].

З метою ґрунтовного аналізу функціонування Реєстру тварин необхідно визначити об'єктний та суб'єктний склад учасників правовідносин у сфері ідентифікації та реєстрації тварин, пов'язаних безпосередньо з функціонуванням Реєстру тварин. Так, суб'єктами цих правовідносин виступають держатель Реєстру тварин, адмі-

ністратор Реєстру тварин, утримувач/власник тварини (юридична чи фізична особа).

Держателем Реєстру тварин є Міністерство аграрної політики та продовольства України, який провадить державну політику в галузі ідентифікації та реєстрації тварин, тобто визначає основні напрями функціонування системи ідентифікації та реєстрації тварин. Реалізує державну політику щодо ідентифікації та реєстрації тварин безпосередньо адміністратор Реєстру тварин – уповноважений державою суб'єкт, який виконує функцію адміністратора Реєстру тварин [5]. Сьогодні таким суб'єктом виступає Державне підприємство «Агентство з ідентифікації і реєстрації тварин» (далі – Агентство з ідентифікації і реєстрації тварин), створене відповідно до наказу Міністерства аграрної політики України від 29.07.2002 р. № 213 «Про створення державного підприємства «Агентство з ідентифікації і реєстрації тварин». Підприємство в кожній області має відокремлені структурні підрозділи (філії). Однією з основних функцій Агентства з ідентифікації і реєстрації тварин є забезпечення функціонування Реєстру тварин (програмне забезпечення, внесення відповідних даних, вилучення даних, надання витягів з Реєстру тварин тощо) [21].

Нормативно-правовими актами, що регулюють правовідносини у сфері ідентифікації та реєстрації тварин, визначено права та обов'язки адміністратора Реєстру тварин. Адміністратор Реєстру тварин забезпечує проведення в установленому порядку ідентифікації та реєстрації тварин, здійснення оформлення та видачі ідентифікаційних документів тощо. Так, Адміністратор Реєстру тварин зобов'язаний протягом 10 робочих днів (щодо коней – протягом 25 робочих днів) внести до Єдиного державного реєстру тварин дані щодо ідентифікації, реєстрації та обліку тварин, а також щодо здійснених стосовно них ветеринарно-санітарних заходів. Адміністратор також зобов'язаний забезпечити на своєму офіційному веб-сайті безкоштовний доступ до інформації з Єдиного державного реєстру тварин [5].

На даний момент юридичні та фізичні особи можуть користуватися Реєстром тварин шляхом підключення до нього через мережу Інтернет. Агентство з ідентифікації та реєстрації тварин надає безкоштовний доступ до інформації з Реєстру тварин на своєму веб-сайті за адресою www.agro-id.gov.ua. Відкриту інформацію про тварину можна дізнатися, ввівши у відповідне поле номер бирки тварини. Також на сайті розміщуються загальні актуалізовані дані про кількість зареє-

строваних тварин в Україні. Станом на 1 червня 2020 року в Єдиному Державному Реєстрі тварин міститься інформація про 2 787 910 голів, овець/кіз – 386 370 голів великої рогатої худоби, 113 560 племінних свиней, 18 078 голів коней. У період із 1 січня 2020 року по 31 травня 2020 року в Реєстрі тварин було зареєстровано великої рогатої худоби 246 554 голів, овець/кіз – 47 955 голів, племінних свиней – 28 682 голів, товарних свиней – 218 816 голів, коней – 859 [2].

Одним з основних обов'язків адміністратора Реєстру тварин є забезпечення належного зберігання інформації про ідентифіковану тварину, та її переміщення зберігається в Реєстрі тварин протягом трьох наступних років після того, як тварину забито або утилізовано.

Крім інформації про тварин, у Реєстрі тварин також містяться дані про юридичну особу-власника/утримувача тварини (повне найменування; місцезнаходження; адреса місця розташування господарства; види діяльності; код згідно з ЄДРПОУ; код організаційно-правової форми господарювання; телефон/факс, адреса електронної пошти); дані про фізичну особу-підприємця (прізвище, ім'я, по батькові; місце проживання; адреса місця розташування господарства; реєстраційний номер облікової картки платника податків або серія та номер паспорта; телефон/факс, адреса електронної пошти); дані про господарство (реєстраційний номер господарства та дата реєстрації господарства в Реєстрі тварин; найменування господарства (для фізичних осіб-підприємців – прізвище, ім'я, по батькові); вид тварин; вид діяльності господарства; дані про ветеринарно-санітарний стан господарства; адреса місця розташування господарства, телефон/факс, прізвище, ім'я, по батькові відповідальної особи господарства, на яку керівником покладено обов'язки здійснення комплексу робіт з ідентифікації і обліку тварин у господарстві) [9].

Як бачимо, в Єдиному державному реєстрі тварин наявна інформація про власника/утримувача тварини, яка є персональними даними та конфіденційною інформацією. Так, поняття персональних даних законодавець визначає як відомості чи сукупність відомостей про фізичну особу, яка ідентифікована або може бути конкретно ідентифікована [4], а конфіденційну інформацію як інформацію, доступ до якої обмежено фізичною або юридичною особою, крім суб'єктів владних повноважень, та яка може поширюватися у визначеному ними порядку за їхнім бажанням відповідно до передбачених ними умов [6].

Отже, збір, накопичення та обробка даних про власників тварин та їхнього господарства регулюються законодавством про інформацію.

Для виконання своєї основної функції адміністратор Реєстру тварин наділений правом надіслати запит до власника або утримувача тварини про інформацію про походження, ідентифікацію, пункт призначення тварини, власником або утримувачем якої він є (ст. 5) [5]. Це право врегульовано відповідно до законодавства про доступ до публічної інформації.

Відповідно до Закону «Про ідентифікацію та реєстрацію тварин» юридичні та фізичні особи, що займаються розведенням/утриманням тварин, проводять їх продаж, забій, утилізацію, надають послуги зі штучного осіменіння та організують виставки тварин, зобов'язані ідентифікувати та зареєструвати тварин. Закон дає перелік тварин, які є об'єктами ідентифікації та реєстрації. Це сільськогосподарські тварини, а саме: велика рогата худоба, коні, свині, вівці та кози (ст. ст. 4–5).

Вичерпний перелік даних, які мають подаватися до Реєстру тварин, міститься в Положенні про Єдиний державний реєстр тварин. Це дані: про власника або утримувача тварини; про господарство, в якому тварину було ідентифіковано; ідентифікаційний номер тварини; кличка (за наявності); породна належність, племінні й продуктивні якості тварин (за наявності); стать; дата народження тварини; походження тварини; стан здоров'я тварини та епізоотичний стан господарства, в якому утримується тварина; дані ідентифікаційних документів на тварину: серія, номер, дата оформлення; дата заповнення реєстраційного документа на ідентифіковану тварину; дані про загибель, падіж, забій, утилізацію: дата, причина, реєстраційний номер, найменування та адреса місця розташування господарства, де тварина загинула, пала, була забита чи утилізована тощо; про переміщення тварин: ідентифікаційний номер тварини; дані про господарство, з якого тварина вибуває, та господарство, в яке тварина прибуває (реєстраційний номер господарства, адреса місця розташування господарства); дані про власника тварини, з господарства якого тварина вибуває, та господарство, в яке тварина прибуває; найменування та код згідно з Єдиним державним реєстром підприємств та організацій України) (далі – код за ЄДРПОУ); дані про перевізника (найменування); дата та причина вибуття/прибуття тварини з/в господарства(о); дата заповнення відомості переміщення; код та назва країни, до якої експортується тварина

(у разі експорту); код та назва країни, з якої імпортовано тварину (у разі імпорту) [9].

Нормативним актом передбачено внесення додаткової інформації про коней: (номер за державною книгою племінних коней (у разі наявності); масть; дані про місце народження тварини; дані про зміну ідентифікаційних ознак; дані графічного та письмового опису відмітин та прикмет тварини; дані щодо вакцинацій, лабораторних досліджень, застосування ветеринарних лікарських препаратів) [11].

Порядок реєстрації великої рогатої худоби врегульовано окремим нормативним актом – Порядком ідентифікації та реєстрації великої рогатої худоби, що встановлює обов'язкову процедуру ідентифікації та реєстрації тварин для юридичних та фізичних осіб, які займаються розведенням великої рогатої худоби, торгівлею, забоєм, утилізацією, організацією виставок. Відповідно до Порядку обов'язок зареєструвати тварину та господарство виникає з прибуттям першої ідентифікованої тварини. Крім того, цей порядок надає право доступу до Реєстру тварин власнику/утримувачу. І у разі наявності доступу власник/утримувач зобов'язаний вносити всі передбачені законодавством дані щодо ідентифікованої тварини та господарства самостійно. Також право доступу до Реєстру тварин надається державним установам ветеринарної медицини, відповідальні працівники яких за наявності такого доступу повинні вносити відповідні дані про тварин [16].

Особливості реєстрації свиней врегульовано окремим порядком з метою: контролю за переміщеннями свиней у межах країни та під час їх експорту й імпорту; контролю за санітарним станом виробництва та переробкою продукції свинарства; сприяння охороні території України від занесення та поширення збудників хвороб та плануванню ветеринарно-санітарних заходів; одержання достовірної інформації про поголів'я свиней та їх місцезнаходження для організації системи відстеження походження продукції свинарства [18]. Ідентифікація та реєстрація овець та кіз здійснюється відповідно до Порядку ідентифікації та реєстрації овець і кіз [17].

Розглянемо процедуру реєстрації сільськогосподарських тварин. Для реєстрації даних про ідентифіковану тварину та господарство її розведення й утримання в Реєстрі тварин суб'єкти господарювання подають адміністратору Реєстру тварин заповнену реєстраційну картку тварини (залежно від виду та господарського призначення тварини – реєстраційна картка великої рогатої

худоби, реєстраційна картка коня, реєстраційна картка віслюка/мула/лошака, реєстраційна картка свині, реєстраційна картка вівці/кози, реєстраційна відомість свиней, реєстраційна відомість овець/кіз) разом із реєстраційною картою господарства. Реєстрація даних про господарство фізичної особи в Реєстрі тварин здійснюється на підставі даних реєстраційної картки тварини [9].

Сьогодні власники/утримувачі тварин подають реєстраційні документи в паперовому або електронному вигляді. Слід зазначити, що відповідальність за достовірність даних у реєстраційних документах покладено на власника/утримувача тварини.

Після внесення даних до Реєстру тварин господарству присвоюється реєстраційний номер. Суб'єкт господарювання отримує довідку, що підтверджує реєстрацію даних про господарство в Реєстрі тварин.

Така ж процедура збирання інформації та внесення до Реєстру тварини передбачена для реєстрації ідентифікованої тварини, її переміщення, забою, загибелі, утилізації тварини залежно від виду тварини. Датою реєстрації в Реєстрі тварин даних про ідентифіковану тварину, господарство розведення та утримання, її переміщення, забій, утилізацію, загибель, падіж вважається дата внесення відповідних даних до Реєстру тварин. Внесення змін до Реєстру тварин шляхом внесення нових записів про ідентифіковану тварину здійснюється у разі виявлення помилок у реєстраційних або ідентифікаційних документах, а також у разі видачі дублікатів ідентифікаційних документів і засобів ідентифікації, що були втрачені чи пошкоджені [9].

Нормативними документами врегульовується надання інформації з Реєстру тварин. Згідно із законодавством інформація з Реєстру тварин є відкритою, за винятком інформації про особу (персональні дані) та інформації, яка відповідно до законодавства України має обмежений доступ.

Так, адміністратор Реєстру тварин надає інформацію у вигляді витягу з Реєстру тварин на безоплатній основі за письмовим зверненням власника тварини або уповноважених органів державної влади (посадових осіб) на офіційному бланку із зазначенням законних підстав для отримання такого запиту. Щоб отримати витяг з Реєстру тварин, необхідно подати відповідну заяву. Витяг надається протягом п'яти календарних днів із дня реєстрації заяви.

Таким чином, Адміністратор реєстру тварин є розпорядником інформації та відповідно до

ст. 10 Закону України «Про доступ до публічної інформації» «зобов'язаний надавати публічну інформацію у формі відкритих даних на запит, оприлюднювати і регулярно оновлювати її на єдиному державному веб-порталі відкритих даних та на своїх веб-сайтах», не розголошувати конфіденційну, службову інформацію тощо, надавати відповіді на запити щодо отримання інформації відповідно до законодавства [6].

Необхідність удосконалення правового регулювання функціонування Реєстру тварин актуалізується у зв'язку з внесенням таких змін через ратифікацію Україною Європейської конвенції про захист домашніх тварин [3] та підготовку Проекту Закону № 3593 «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо ідентифікації та реєстрації тварин», яким пропонується запровадити ідентифікацію та реєстрацію домашніх тварин (котів, собак) та диких тварин, які перебувають у неволі чи у напіввільних умовах, з метою їх державного обліку та контролю за їх переміщенням і проведеними ветеринарно-санітарними заходами» [20].

Якщо законопроект буде прийнято, «реєстр домашніх тварин буде частиною вже існуючого Єдиного державного реєстру тварин, що є державною власністю та зекономить значні кошти місцевих бюджетів». Так, передбачається, що за допомогою державного реєстру домашніх тварин та тварин, що перебувають у неволі та в напіввільних умовах, «можна буде встановити особу, яка володіє твариною, ефективніше здійснювати контроль щодо жорстокого поводження з тваринами та притягувати до відповідальності осіб, які порушують Закон України «Про захист тварин від жорстокого поводження» [21].

Система функціонування Єдиного державного реєстру зазнає значних змін. Адже законопроект передбачено розширення кола правовідносин, пов'язаних із функціонуванням Єдиного державного реєстру. Так, суб'єктний склад цих правовідносин становитимуть: 1) агент з ідентифікації та реєстрації тварин; 2) адміністратор Єдиного державного реєстру тварин; 3) власник тварини; 4) держатель Єдиного державного реєстру тварин; 5) оператор ринку тварин. Закон передбачає розширення повноважень, прав та обов'язків усіх учасників системи реєстрації та ідентифікації тварин [20].

Крім того, передбачається створення юридичного підґрунтя для ведення електронного обліку поголів'я в господарствах юридичних та фізичних осіб, які займаються розведенням та утри-

манням тварин, що надасть доступ власникам до повної інформації з Єдиного державного реєстру тварин про власні господарства та можливість зменшити документальне навантаження на суб'єктів господарювання.

Створення державної бази даних домашніх тварин (котів, собак) та диких тварин, які перебувають у неволі чи у напіввільних умовах, надасть змогу отримати інформацію про власника тварини, достовірно ототожнювати тварин і швидко знаходити власників утрачених, загублених тварин, забезпечить можливість відслідковувати їх переміщення та можливість ефективно здійснювати ветеринарно-санітарні та протиепізоотичні заходи в господарствах утримання таких тварин. Також реєстрація домашніх та диких тварин має на меті вирішення проблеми бездоглядних тварин.

Прийняття цього закону значно розширить кількість інформації, яка буде внесена до Реєстру тварин, у тому числі конфіденційної інформації та персональних даних. Тож, у разі прийняття цього закону необхідно буде внести зміни до функціонування Реєстру тварин та вдосконалити нормативно-правове забезпечення його функціонування.

Необхідність удосконалення функціонування Реєстру тварин зумовлена ще й активним розвитком інформаційних технологій, запровадженням електронного адміністрування. Сьогодні Агентство з ідентифікації та реєстрації тварин працює над удосконаленням програмного забезпечення Реєстру тварин. Зокрема, ведеться підготовка до впровадження нового програмного забезпечення, яким передбачено функціонування персональних кабінетів для юридичних та фізичних осіб для пошуку та перегляду інформації, друку реєстраційних та інших документів, перегляду особистої інформації тощо [2].

У системі ідентифікації та реєстрації впроваджується електронний документообіг, розглядається можливість запровадження електронних

ідентифікаційних документів, що забезпечить пришвидшення термінів ідентифікації та реєстрації, оперативність внесення інформації до Реєстру тварин та підвищення якості такої інформації. Водночас впровадження новітніх інформаційних технологій у системі функціонування Реєстру тварин ставить перед законодавцем завдання їх нормативно-правового забезпечення.

Висновки. Належне нормативно-правове забезпечення системи ідентифікації та реєстрації тварин, в тому числі функціонування Єдиного державного реєстру тварин, є обов'язковою умовою інтеграції України до ЄС та невід'ємною складовою частиною економічної політики України.

Впровадження ідентифікації та реєстрації тварин розпочалося з 2003 року. Було прийнято важливі нормативні акти, які забезпечували функціонування реєстру тварин на державному рівні. На сучасному етапі основними нормативними документами, що регулюють функціонування Єдиного державного реєстру тварин, є Закон України «Про ідентифікацію та реєстрацію тварин» та Положення про Єдиний державний реєстр тварин.

Єдиний державний реєстр тварин функціонує як електронна база даних, яка містить інформацію про ідентифікованих тварин, юридичних та фізичних осіб (власників/утримувачів тварин). В Єдиному державному реєстрі тварин (який є електронною базою даних) міститься дані, які, відповідно до законодавства про інформацію, є персональними даними, конфіденційною інформацією. У разі прийняття закону про внесення змін до системи ідентифікації та реєстрації тварин (а саме запровадження реєстрації домашніх тварин, впровадження електронних ідентифікаційних документів, електронних кабінетів власників) необхідно врегулювання її збору, поширення та використання суб'єктами правовідносин, пов'язаних з функціонуванням Єдиного державного реєстру тварин.

Список літератури:

1. Григор'єва Х.А. Правове забезпечення ідентифікації та реєстрації тварин: термінологічні та функціональні питання *Науковий вісник Ужгородського національного університету Серія «Право»*. Випуск 39. Том 1. С. 112–116.
2. ДП «Агентство з ідентифікації і реєстрації тварин». Статистика. URL: <https://www.agro-id.gov.ua/dosvid-yevropejskix-kra%d1%97n-u-identifikaci%d1%97-ta-reyestraci%d1%97-domashnix-tvarin/> (дата звернення: 14.07.2020).
3. Закон України «Проветеринарну медицину» від 25.06.1992 р. №2498-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2498-12#Text> (дата звернення: 14.06.2020).
4. Закон України «Про захист персональних даних» від 01.06.2010 р. № 2297-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2297-17#Text> (дата звернення: 10.05.2020).
5. Закон України «Про ідентифікацію та реєстрацію тварин» від 04.06.2009 р. № 1445-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1445-17#Text> (дата звернення: 22.06.2020).

6. Закон України «Про доступ до публічної інформації» від 13.01.2011 р. № 2939-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2939-17#Text> (дата звернення: 10.05.2020).
7. Кодекс України про адміністративні правопорушення. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10?find=1> (дата звернення: 25.06.2020).
8. Конституція України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1445-17#Text> (дата звернення: 05.06.2020).
9. Положення про Єдиний державний реєстр тварин, затверджене Наказом Міністерства аграрної політики та продовольства України 25.09.2012 р. № 578. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1713-12#Text> (дата звернення: 07.07.2020).
10. Положення про ідентифікацію і реєстрацію великої рогатої худоби, затверджене наказом Міністерства аграрної політики України від 17.09.2003 р. № 342. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0909-03#Text> (дата звернення: 05.06.2020).
11. Положення про ідентифікацію та реєстрацію коней, затверджене наказом Міністерства аграрної політики від 31.12.2004 р. № 496 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0362-05#Text> (дата звернення: 14.06.2020).
12. Положення про Реєстр тварин, затверджене наказом Міністерства аграрної політики України від 17.09.2003 р. № 342. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0912-03#Text> (дата звернення: 05.06.2020).
13. Порядок використання коштів Державного бюджету України на проведення ідентифікації та реєстрації великої рогатої худоби тварин, затверджений наказом Міністерства аграрної політики та Міністерства фінансів України від 06.04.2004 р. № 125/245. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0497-04#Text> (дата звернення: 14.06.2020).
14. Порядок використання коштів, передбачених у державному бюджеті для державної підтримки розвитку тваринництва та переробки сільськогосподарської продукції, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 7 лютого 2018 р. № 107. URL: <https://ips.ligazakon.net/document/KP180107> (дата звернення: 14.07.2020).
15. Порядок використання коштів, передбачених у державному бюджеті на відшкодування витрат на оплату послуг з ідентифікації та реєстрації тварин фізичним особам – власникам цих тварин, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 8 серпня 2016 р. № 506. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/506-2016-%D0%BF#Text> (дата звернення: 04.07.2020).
16. Порядок ідентифікації та реєстрації великої рогатої худоби, затверджений наказом Міністерства аграрної політики та продовольства України від 04 грудня 2017 року № 642. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0166-18#Text> (дата звернення: 04.07.2020).
17. Порядок ідентифікації та реєстрації овець і кіз, затверджений наказом Міністерства аграрної політики та продовольства України від 16.01.2018 р. № 20. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0155-18#Text> (дата звернення: 04.07.2020).
18. Порядок ідентифікації та реєстрації свиней, затверджений наказом Міністерства аграрної політики та продовольства України від 01.12.2017 р. № 639. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0154-18#Text> (дата звернення: 07.07.2020).
19. Пояснювальна записка до проекту Закону № 3593 «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо ідентифікації та реєстрації тварин». URL: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/GI02283A.html (дата звернення: 14.07.2020).
20. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо ідентифікації та реєстрації тварин». Проект Закону від 04.06.2020 р. № 3593. URL: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/GI02283A.html (дата звернення: 14.07.2020).
21. Про створення державного підприємства «Агентство з ідентифікації і реєстрації тварин», наказ Міністерства аграрної політики України від 29.07.2002 р. № 213994_a15, ратифікована Законом України № 578-VII (578-18) від 18.09.2013 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_a15#Text (дата звернення: 04.07.2020).
22. Юридична енциклопедія: у 6 т. / ред. кол. Ю.С. Шемшученко (відп. ред.) та ін. Київ :Українська енциклопедія ім. М.П. Бажана, 1998. Т. 2. 744 с.
23. Яременко О.І. Правова охорона баз даних в Україні. *Журнал «Правова інформатика»*. 2011. № 1 (29). С. 17–24.

Pravdyuk A.L. LEGAL REGULATION OF THE FUNCTIONING OF THE SINGLE STATE REGISTER OF ANIMALS

The article highlights the current problems of regulatory and legal support for the functioning of the Unified State Register of Animals as an important element of the system of identification and registration of animals in Ukraine.

The author considers the stages of introduction of identification and registration of animals by analyzing the regulatory documents that regulated the creation and operation of the register of animals at the state level.

A review of the current legal framework, which ensures the functioning of the Unified State Register of Animals as an electronic database. The subject composition of legal relations related to the functioning of the Unified State Register of Animals is considered in detail, the content of rights and responsibilities of the administrator of the State Register of Animals and legal entities and individuals - owners / keepers of animals, limits of their legal responsibility, etc. is analyzed. registration of animals.

The content of legal relations concerning the creation, collection, receipt, storage, use, dissemination, protection, protection of information used in the process of functioning of the Unified State Register of Animals is revealed. The legal characteristics of the information contained in the Unified State Register of Animals have been implemented.

The author also considers the key provisions of the Draft Law "On Amendments to Certain Legislative Acts of Ukraine on Identification and Registration of Animals" № 3593 concerning the functioning of the Unified State Register of Animals: introduction of identification and registration of pets, electronic animal registration, personal electronic offices for legal entities and individuals, etc.

The necessity of further improvement of the legislation in the field of identification and registration of animals to ensure legal regulation of the functioning of the Unified State Register of Animals as an electronic database has been proved. It is proposed to amend the current regulations in order to comply with the legislation on information.

Key words: *Unified State Register of Animals, database, information, identification and registration of animals.*